

Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i Hrabri telefon proveli su prvo nacionalno istraživanje o predškolskoj djeci pred malim ekranima. Istraživanje je provedeno u vrtićima diljem Hrvatske tijekom 2016. i 2017. godine, a rezultati se temelje na uzorku od 655 roditelja djece predškolske dobi. Istraživanjem je obuhvaćen prigodan uzorak sudionika iz ruralnih i urbanih sredina na području različitih dijelova Republike Hrvatske.

U nastavku navodimo prve rezultate istraživanja.

Sudionici istraživanja

- 80% majke, 19% očevi, 1% djetetu druge bliske osobe (baka, djed, teta ...)
- dob roditelja - od 22 do 59 godina; najviše njih u srednjim 30-im godinama
- dob djece - od 18 mjeseci do 7 godina (prosječna dob 5 godina); 53% dječaka, 47% djevojčica
- više od 90% djece živi s oba roditelja
- približno trećina djece su jedinci (ostali imaju 1-4 braće i/ili sestara)
- gotovo 40% djece dijeli sobu s bratom i/ili sestrom

Tablica 1. Dob djece u uzorku

DOB DJETETA	POSTOTAK (%)
18-24 mjeseca	1,5%
2-3 godine	5%
3-4 godine	17%
4-5 godina	20%
5-6 godina	31%
6-7 godina	25,5%

Zajedničko vrijeme roditelja i djece

- 87% roditelja provodi više od 4 sata radnim danom s djetetom
- tek svaki drugi roditelj zadovoljan količinom vremena koje provodi s djetetom
- svaki treći roditelj smatra da je kvaliteta vremena koje provodi s djetetom narušena poslom koji nosi kući
- 40% roditelja smatra da na kvalitetu zajedničkog vremena negativno utječe stres izazvan poslom

Zasićenost ekranima

- gotovo sve obitelji s predškolskom djecom u svom kućanstvu posjeduju televizor, mobitel i računalo
- 85% kućanstava s predškolskom djecom ima tablet
- 65% kućanstava s predškolskom djecom ima igraće konzole
- u prosjeku postoji 6 elektroničkih uređaja po kućanstvu
- 80% djece živi u kućanstvima s 5 ili više primjeraka elektroničkih uređaja
- u svojim spavaćim sobama 27% djece ima televizor, 8% računalo, a 5% igraće konzole

Tablica 2. Zasićenost ekranima

Uređaj	Postotak kućanstava koje ga imaju
Televizor	99,9%
Računalo	98,2%
Mobitel	99,9%
Tablet	85%
Igraća konzola	65%

Screen Time (Vrijeme uz ekrane)

Među gotovo 700 predškolaca o kojima su izvještavali njihovi roditelji nema niti jedan koji ne koristi barem jedan elektronički uređaj - suvremene tehnologije koriste svi.

- 97,2% djece gleda televiziju
- više od dvije trećine djece koristi mobitel i tablet
- 60% djece se koristi računalom
- svako četvrto dijete koristi igraće konzole
- predškolci u prosjeku provode pred ekranom 2,4 sati radnim danom te 3 sata vikendom
- 60% predškolaca tijekom tjedna provodi uz ekrane dva ili više sati
- 72% predškolaca vikendom provodi uz ekrane dva ili više sati

- svaki drugi predškolac u dobi od dvije do četiri godine provodi ukupno dva ili više sata dnevno uz različite ekrane
- nakon navršene šeste godine 71% predškolske djece provodi uz ekrane dva ili više sati dnevno, a vikendom to radi njih čak 82%
- djeca najviše vremena i dalje provode pred televizorom, i to nešto više vikendom (97,2% djece) nego radnim danima (95,5% djece)
- gotovo svako peto dijete gleda TV više od dva sata radnim danom, a vikendom to čini svako treće dijete
- oko 15% djece igra igre na igraćim konzolama, najveći broj njih do jedan sat dnevno

Prosječno vrijeme provedeno pred ekranima

	2-3god.	4-5 god.	6-7 god.
RADNI DAN - PROSJEK	2 sata	2,4 sata	2,9 sati
VIKEND - PROSJEK	2,3 sata	3,1 sata	3,6 sati
VIŠE OD 2h/ radni dan	50%	60%	71%
VIŠE OD 2h/ vikend	52%	76%	82%

Na slici je prikazano prosječno vrijeme pred ekranima za djecu po dobi te postotak djece određene dobi koji imaju više od dva sata Screen Time-a dnevno. Crvenom bojom označeni su oni brojevi koji su veći od preporučenog maksimalno dozvoljenog vremena pred malim ekranima.

Tablica 3. Udio djece koja uz ekrane ukupno provode dva ili više sati dnevno

Dob djece	Radnim danom	Vikendom
Dvije i tri godine	50%	52%
Četiri i pet godina	60%	76%
Šest godina i stariji	71%	82%

Tablica 4. Djeca pred TV ekranima

Broj sati dnevno	Radni dan	Vikend
Ne gledaju TV.	4,5%	2,8%
0-1	40,2%	27,5%
1-2	37,7%	35,5%
2-3	14,6%	23,8%
3-4	2,3%	7,4%
4 i više	0,8%	3,0%

Tablica 5. Djeca gledaju video-sadržaje putem mobitela, tableta ili računala

Broj sati dnevno	Radni dan	Vikend
Ne gledaju video.	22,2%	21,9%
0-1	53,8%	48,7%
1-2	18%	20,3%
2-3	4,5%	7,1%
3-4	0,9%	0,9%
4 i više	0,6%	1,1%

Tablica 6. Igranje igara na mobitelima ili računalima

Broj sati dnevno	Radni dan	Vikend
Ne igraju igre.	43,8%	43%
0-1	47,2%	43,8%
1-2	7,3%	9,2%
2-3	1,4%	2,8%
3-4	0,3%	0,6%
4 i više	0%	0,5%

Što kaže svjetska zdravstvena organizacija?	Što kažu naši rezultati?
Djeca do 2 godine ne trebaju koristiti male ekrane.	79% djece do 2 godine počelo je koristiti male ekrane.
Djeca do polaska u školu trebala bi koristiti male ekrane maksimalno 2 sata dnevno.	Djeca predškolske dobi koriste male ekrane od 2 do 3,6 sati dnevno.

Svoj mobitel posjeduje 6% predškolske djece,
a čak 4,2% djece posjeduje vlastiti mobitel
prije navršene četvrte godine.

Kako su djeca počela provoditi vrijeme uz ekrane i što su naučila?

Djeca počinju koristiti elektroničke uređaje u vrlo ranoj dobi. S prvim rođendanom uz male ekrane vrijeme provodi 40% djece, s dvije godine taj broj penje se na 79%, a s četiri godine elektroničke uređaje koriste gotovo svi (97%). Većini djece prvi uređaj bio je TV, a slijede ga mobitel i tablet.

U njihovom korištenju djeca su više od pasivnih primatelja informacija - oni aktivno traže sadržaje koji su im zanimljivi i privlačni.

- čak 97% predškolske djece zna samostalno upaliti neki elektronički uređaj
- 90% predškolske djece samostalno traži i pokreće sadržaje koje žele
- 77% predškolske djece fotografira i snima mobitelom
- 45% predškolske djece samostalno koristi Internet

Spavanje i hranjenje uz ekran

- svako treće dijete barem ponekad koristi elektronički uređaj za vrijeme obroka
- 90% djece koristi elektroničke uređaje prije spavanja
- jedno od deset djece elektroničke uređaje za vrijeme obroka koristi često ili uvijek
- čak 41% posto djece elektroničke uređaje koristi često ili uvijek neposredno prije spavanja

Zašto roditelji djeci omogućuju vrijeme pred malim ekranima?

- gotovo 50% roditelja djeci daje male ekrane kako bi se djeca zabavila
- više od trećine roditelja smatra da su elektronički uređaji djeci korisni za učenje
- 56% roditelja nastoji djeci zaokupiti pažnju elektroničkim uređajima
- oko 7% roditelja smatra da će se djeca bolje uklopiti u društvo vršnjaka ako koriste suvremene tehnologije

- oko 50% roditelja ne zna procijeniti jesu li elektronički uređaji štetni ili korisni za njihovu djecu
- trećina roditelja procjenjuje elektroničke uređaje štetnima, a sva djeca ih koriste
- 17% roditelja elektroničke uređaje procjenjuje korisnima

Društvene mreže

65% odraslih objavilo je sliku predškolskog djeteta na društvenim mrežama.

35% roditelja objavilo je sliku djeteta na društvenim mrežama u prvome mjesecu života djeteta.

Uključivanje djece u organizirane sadržaje

- organizirani sportski sadržaji dostupni su u mjestu stanovanja 85,5% djece, od kojih ih polovina djece pohađa
- igraonice su dostupne u mjestu stanovanja 83,2% djece, a pohađa ih više od polovine djece kojima su dostupne
- školu stranih jezika pohađa gotovo svako treće dijete kojemu je dostupno
- glazbene aktivnosti poput škole pjevanja, sviranja ili zbora dostupne su za gotovo 70% djece, a pohađa ih 8,3%

Tablica 6. Dostupnost organiziranih sadržaja

Sadržaj	Dostupnost
Sportske aktivnosti	85,5%
Igraonice	83,2%
Škola stranih jezika	78,8%
Glazbene aktivnosti	69,9%

Tablica 7. Postotak djece koja pohadjaju sadržaje koji su im dostupni

Sadržaj	Dijete uključeno
Sportske aktivnosti	51,1%
Igraonice	56,3%
Škola stranih jezika	30,3%
Glazbene aktivnosti	8,3%

Gotovo polovina predškolske djece pohadjaju dvije ili više organiziranih aktivnosti!

Pravila, nadzor, odnos: Kako roditelji reguliraju Screen Time

- čak četvrtina roditelja svojim predškolicima ne postavlja pravila vezano uz korištenje elektroničkih uređaja
- svaki deseti roditelj nikad nije ili rijetko kaže djetetu što smije gledati
- neki roditelji postavljaju pravila samo za TV, a neki samo za ostale ekrane

Tablica 8. Pravila o korištenju elektroničkih uređaja

Pravila korištenja	Postotak
Nemaju	25%
Samo za TV	5%
Samo za ostale uređaje	12%
Imaju za sve	58%

PRAVILA KOJA RODITELJI POSTAVLJAJU najčešće se tiču ukupno dozvoljenog vremena korištenja. Neki roditelji nagrađuju dijete dodatnim minutama pred ekranom, a neki kažnjavaju dijete ukidanjem minuta pred malim ekranima. Manje se postavljaju pravila vezana za sadržaj koji dijete gleda/koristi na malim ekranima, što je često puno važnije od ukupnog vremena.

Bez obzira na ograničeno vrijeme, djeca koriste suvremene tehnologije bez nadzora.

BAREM PONEKAD...

70% djece koristi TV bez nadzora.

2/3 djece koristi mobitel i računalo bez nadzora.

75% djece koristi tablet bez nadzora.

- 40% roditelja uvijek prisutno uz dijete dok koristi elektroničke uređaje
- tek 30% roditelja cijelo vrijeme prati sadržaje koje dijete gleda
- 11% roditelja uvijek gleda sadržaje zajedno s djetetom.
- gotovo svaki peti roditelj izjavljuje da nikada ili rijetko gleda sadržaje zajedno sa svojim djetetom
- nakon što dijete vidi neki sadržaj na TV-u, petina roditelja nikad ili tek ponekad razgovara s djetetom o onome što je gledalo
- 20% roditelja ne određuje redovno koje igre dijete može igrati
- gotovo svaki četvrti roditelj nikad ili rijetko podučava svoje dijete o korištenju elektroničkih uređaja.

39% roditelja nikad se ne igra s djetetom na elektroničkom uređaju.

Sigurnost

- svaki četvrti roditelj osigurava programe koji prate aktivnost djeteta i koji blokiraju neprimjerene sadržaje
- gotovo 20% roditelja ne zna što su programi za praćenje aktivnosti niti imaju li ih
- 12% roditelja ne zna o programima koji blokiraju neprimjerene sadržaje

21% roditelja nikad ne pregledava povijest pretraživanja Interneta (*History*).